

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň JUDr. Martiny Küchlerové, Ph.D. a JUDr. Ivony Šubrtové ve věci

žalobce: **Bc. P. Č.**
zastoupen advokátem JUDr. Josefem Kopřivou
sídlem Vodičkova 709/33, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**
sídlem Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

za účasti: 1) J. K.
2) O. K.
oba zastoupeni advokátkou JUDr. Evou Vaškovou
sídlem Škroupova 957, 500 02 Hradec Králové

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. ledna 2021, č. j. KUKHK-21742/ZP/2020 – 9,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 6. ledna 2021, č. j. KUKHK-21742/ZP/2020-9, a rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují ze dne 16. července 2019, č. j. NMNM/19019/2019/OZP/Haj/4, se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 11 228 Kč, do 10 dnů ode dne právní moci rozsudku, a to k rukám zástupce žalobce.
- III. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové dne 4. 3. 2021 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 1. 2021, č. j. KUKHK-21742/ZP/2020-9. Napadeným rozhodnutím žalovaný podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují, Odboru výstavby a regionálního rozvoje, Oddělení životního prostředí, ze dne 16. 7. 2019, č. j. NMNM/19019/2019/OZP/Haj/4 (dále také jen „prvoinstanční rozhodnutí“ či „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“).
2. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně bylo J. K. a O. K. (dále také jen „Stavebníci“ či „Osoby zúčastněné na řízení“) výrokem I. uděleno podle § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (dále jen „vodní zákon“), a v souladu s vyhláškou č. 57/2016 Sb. povolení k vypouštění vyčištěných odpadních vod z čistírny odpadních vod na pozemkové parcele č. X v katastrálním území X, do vod podzemních na pozemkové parcele č. X v katastrálním území X, obci X, okrese X, v tam vymezeném množství.
3. Výrokem II. rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo stavebníkům uděleno podle § 15 odst. 1 vodního zákona a ustanovení § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon“), stavební povolení k stavbě vodního díla: „ČOV a kanalizace pro novostavbu RD“ na pozemkových parcelách č. X a X v katastrálním území X, obci X, v okrese X (dále jen „Stavba“ či „Předmětná stavba“). Rozhodnutí správního orgánu prvního stupně nabylo dne 15. 8. 2019 právní moci a žalobce nebyl vymezen jako účastník řízení před správním orgánem prvního stupně.

II. Průběh řízení a obsah žaloby

4. V úvodu žaloby žalobce zrekapituloval procesní průběh řízení před správními orgány obou stupňů v předmětné věci, ale i v dalších s Předmětnou stavbou souvisejících řízeních a postupech pro celkové dokreslení skutkového kontextu nyní projednávané věci (k tomu ještě místy srov. níže).
5. Dne 29. 4. 2020 se žalobce při nahlížení do spisu v jiné věci dozvěděl, že dne 16. 7. 2019 bylo vydáno výše specifikované rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, které nabylo právní moci dne 15. 8. 2019. Žalobce tedy ve smyslu § 84 správního řádu podal dne 25. 5. 2020 odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně s tím, že byl opomenut jako účastník uvedeného řízení.
6. K odvolání žalobce se věcí zabýval žalovaný, který sám přistoupil k vypořádání odvolacích námitek žalobce s odkazem na dikci § 84 odst. 3 správního řádu, tyto vypořádal, jeho odvolání zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 16. 7. 2019, č. j. NMNM/19019/2019/OZP/Haj/4, potvrdil.
7. V prvním žalobním bodě žalobce upozorňuje na nezákonnost postupu správního orgánu prvního stupně, který se žalobcem nejednal jako s účastníkem řízení. Dle názoru žalobce nebyla tato vada zhojena – s odkazem na další a níže uvedené souvislosti a žalobní body – ani v řízení před žalovaným, který dospěl k závěru, že žalobce je opomenutým účastníkem ve smyslu § 84 správního řádu.

8. Žalobce celou věc zasadil i do skutkových souvislostí. Uvedl, že před zdejším soudem je vedeno rovněž řízení pod sp. zn. 30 A 50/2020, jehož předmětem je žaloba žalobce proti souhlasu Městského úřadu Nové Město nad Metují s provedením ohlášeného stavebního záměru ze dne 20. 5. 2019, č. j. NMNM/18575/2019/OVRP/Kas, neboť stavební úřad vydal předmětný souhlas s provedením stavby bez souhlasu žalobce ve smyslu § 105 odst. 1 písm. f) stavebního zákona. Stavební souhlas byl udělován k provedení stavby rodinného domu Stavebníků, na kterou navazuje nyní projednávaná Předmětná stavba.
9. Žalobce se proti realizaci stavby rodinného domu nemohl efektivně bránit ani v územním řízení, neboť v tomto mu bylo (v rozporu se zákonem) rozhodnutí správního orgánu prvního stupně doručováno veřejnou vyhláškou, jeho odvolání proti územnímu rozhodnutí bylo následně vyhodnoceno nesprávně jako opožděné a zamítnuto. Žalobce následně využil podnětu k Ministerstvu pro místní rozvoj a to rozhodnutím ze dne 1. 8. 2019, č. j. MMR-29578/2019-83/1818, ve spojení s rozhodnutím Krajského úřadu Královéhradeckého kraje ze dne 31. 1. 2020, č. j. KUKHK-24323/UP/2019/Bk, zrušilo územní rozhodnutí Městského úřadu v Novém Městě nad Metují. S ohledem na skutečnost, že však v mezidobí došlo k vydání již výše uváděného souhlasu s provedením stavby, bylo územní řízení s odkazem na § 94 odst. 5 stavebního zákona zastaveno.
10. Žalobce je tak dle svého názoru pravidelně krácen na svých právech, neboť není vymezován jako účastník řízení [potažmo jako osoba ve smyslu § 105 odst. 1 písm. f) stavebního zákona], ačkoli mu toto postavení náleží.
11. Žalobce v této souvislosti rovněž zdůraznil, že odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podal dne 25. 5. 2020, tedy v době, kdy nebyla Předmětná stavba zahájena a bylo možné tuto Stavbu ještě přehodnotit a projednat vhodnost její výstavby a potřebných úprav v daném prostředí, popř. zvážit okolnosti, které s touto Stavbou souvisí. Odvolací řízení však trvalo – v rozporu se zákonem – celých 7 měsíců a v mezidobí byla Stavba realizována.
12. Stavba domovní čistírny odpadních vod proběhla v polovině měsíce srpna 2020. Žalovaný vydal až po dokončení stavby dne 24. 9. 2020 ve věci odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Nové Město nad Metují, Odboru výstavby a regionálního rozvoje, Oddělení životního prostředí, č. j.: NMNM/19019/2019/OZP/Haj/4, ze dne 16. 7. 2019 (pozn. chybně označeno 16. 7. 2020) vyrozumění o možnosti vyjádření k podkladům rozhodnutí pod č. j. KUKHK-21742/ZP/2020-5. Uvedený dokument vydal v měsíci září 2020 tj. až téměř měsíc po dokončení Stavby. Uvedeným dokumentem vydal oznámení o seznámení s předloženými dokumenty již dokončené Stavby domácí čistírny odpadních vod, kde se žalobce mohl seznámit s doklady o provedení ČOV po jejím dokončení dle projektu, proti kterému se odvolával, oznámení bylo vydáno v momentě, kdy už nebylo možné uvedenou Stavbu zrušit či projednat její změnu. Takové jednání odvolacího správního orgánu žalobce považuje za účelové s tím, že zřejmě bylo již předem ze strany žalovaného uvažováno, že po dokončení Stavby nebude možné tuto změnit nebo zrušit s vědomím toho, že se žalovaný dovolá skutečnosti, že Stavebníci po celou dobu jednali v „dobré víře“.
13. Žalovaný tak sice potvrdil, že žalobce měl být prvoinstančním orgánem považován za účastníka řízení, ale svým dalším postupem jednal tak, aby žalobce dále poškozoval na jeho právech, neboť místo toho, aby zasáhl včas před zahájením Stavby, postupoval tak, aby nebylo možné tuto ovlivnit a vyčkal, až byla fakticky dokončena. Až po dokončení

Stavby tak žalovaný sám vypořádal odvolací námitky žalobce, které shledal jako nedůvodné (mimo jiné i s odkazem na skutečnost, že Stavba je již realizována a při zrušení rozhodnutí stavebního úřadu prvního stupně by musela být znovu povolována v řízení o dodatečném povolení stavby, které by vyznělo kladně). Stavebníci nadto pokračovali ve Stavbě i s vědomím toho, že se žalobce proti předmětnému povolení stavby odvolal.

14. Žalovaný tak sice přibral žalobce jako účastníka řízení, jeho další jednání ale bylo tendenční a ochraně žalobcových práv nebylo dáno zadost.
15. **Druhým žalobním bodem žalobce napadal zákonnost a úplnost vypořádání jeho odvolacích námitek žalovaným, tedy těch námitek, které souvisejí s technickou stránkou Předmětné stavby v návaznosti na podklady (posudky a další listiny) obsažené ve správním spise.**
16. V této souvislosti odkázal na listiny založené ve správním spise, zejména dokumenty označené jako: RNDr. I. K. - Hydrogeologický posudek pro p. p. č. X a X, RNDr. I. K. - hydrogeologické posouzení příčin podmáčení, fotografie dokládající problematické zasakování, rozhodnutí Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 1. 8. 2019, č. j. MMR-29578/2019-83/1818.
17. Žalobce následně na stranách 8 – 12 žaloby konkrétně vymezuje, v čem jsou jeho odvolací námitky vypořádány žalovaným nedostatečně, upozorňuje na skutečnost, že z výše uvedených posudků plynou jiné závěry, než k jakým dospívá žalovaný, a s některými z dílčích tvrzení žalobce se žalovaný nevypořádává vůbec. Na tomto místě krajský soud uvádí, že nebude obsáhle přepisovat všechny dílčí rozpory v technickém řešení Předmětné stavby namítané žalobcem, neboť, jak je uvedeno níže, v nyní projednávané věci jsou rozhodujícími spíše procesní souvislosti a průběh správního řízení.
18. **V rámci třetího žalobního bodu žalobce brojil proti upřednostnění dobré víry Stavebníků na úkor práv žalobce ve smyslu § 84 odst. 3 správního řádu.**
19. Žalobce tedy svými slovy napadá nesprávné právní posouzení věci, které žalovaný samým závěrem svého rozhodnutí postavil na zcela spekulativních a hypotetických úvahách, že bylo nezbytné odvolání zamítnout, neboť: *„Důvodem je ta okolnost, že zrušením stavebního povolení stavby domovní čistírny odpadních vod ze dne 16. 7. 2019, které obsahovalo i povolení k nakládání s podzemními vodami, by bylo v nepoměru se situací, kdy by došlo ke zrušení stavebního povolení a následnému řízení o odstranění stavby. Lze důvodně předpokládat (viz výše), že další řízení ve věci odstranění stavby, resp. dodatečného povolení stavby by nevedlo k jinému řešení, než k takovému, které je reprezentováno stávající stavbou domovní čistírny odpadních vod manželů K. povolena.“*
20. Nelze akceptovat, že žalovaný vystavěl svou patrně nejzásadnější myšlenku odůvodňující zamítnutí odvolání na hypotetickém konstatování, že by další řízení o odstranění, resp. dodatečném povolení stavby nevedlo k jinému, než stávajícímu řešení. Žalobce je toho názoru, že žalovaný, jako odvolací orgán, není oprávněn doslova suplovat roli jiného správního orgánu, rozhodujícího na jiném stupni, o tom, zdali případné řízení o odstranění stavby, respektive dodatečném povolení stavby povede k tomu nebo onomu výsledku, neboť se jedná o zcela jiné řízení. Žalobce je toho názoru, že žalovaný tímto překročil vlastní meze správního uvážení a své diskreční pravomoci, neboť hodnotil

teoretickou budoucí situaci, k jejímuž hodnocení nebyl z povahy věci vůbec oprávněn a jednostranně si tak přimyslel, že teoretické navazující řízení o odstranění/dodatečném povolení stavby, nemůže přinést jiné řešení než to, které reprezentuje stávající Stavba domovní čistírny.

21. V předmětné věci pak žalovaný na základě svého správního uvážení hodnotil výsledek řízení o odstranění/dodatečném povolení stavby, takový postup však byl minimálně velmi předčasný, neboť tento nemohl odůvodnit zamítnutí odvolání, a to za situace, kdy je zjevné, že pozemky ve vlastnictví žalobce jsou postupem Stavebníků, aprobovaným stavebním úřadem a následně i žalovaným, zjevně dotčeny, jak odborně potvrdily i závěry RNDr. K.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

22. Žalovaný se k podané žalobě vyjádřil ve svém podání doručeném krajskému soudu dne 23. 6. 2021, kde uvedl, že s podanou žalobou nesouhlasí a navrhuje její zamítnutí v celém rozsahu.
23. Uvedl, že v rámci odvolacího řízení řádně vypořádal veškeré námítky žalobce a následně vážil mezi oprávněnými zájmy Stavebníků na straně jedné a žalobce na straně druhé.
24. Žalovaný závěrem uvedl, že napadené rozhodnutí vodoprávního úřadu ze dne 16. 7. 2019 nebylo bezvadným právním aktem, zrušením stavebního povolení Stavby, které obsahovalo i povolení nakládání s podzemními vodami, by bylo v nepoměru se situací, kdy by došlo ke zrušení stavebního povolení a následnému řízení o odstranění stavby. Další řízení u orgánu první instance ve věci odstranění stavby, resp. dodatečného povolení stavby, by nevedlo k jinému řešení, než k takovému, které je reprezentováno stávající Stavbou domovní čistírny odpadních vod Stavebníků.

IV. Vyjádření osob zúčastněných na řízení

25. K věci se dále vyjádřili v postavení osob zúčastněných na řízení Stavebníci, konkrétně podáním doručeným krajskému soudu dne 12. 8. 2021.
26. Stavebníci uvedli, že žalovaný dle jejich názoru postupoval v řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu a z jeho postupu nic nenásvědčuje tomu, že by bezbřehým způsobem upřednostňoval dobrou víru Stavebníků před oprávněnými zájmy žalobce. Zrušení žalobou napadeného rozhodnutí by mnohem citelněji zasáhlo do práv žalobce, než Stavebníků.
27. Dále se vyjádřili k tomu, že v rodinném domě, jehož součástí je nyní vybudovaná Předmětná stavba, bydlí trvale. Dne 9. 6. 2020 byl do domu nainstalován vodoměr. Do současné doby, tj. za víc než rok, je spotřebováno 20 m³ vody. Z toho vychází dotace podzemních vod maximálně 50 l denně, což je téměř desetina dotace předpokládané v žalobcem uváděném Hydrogeologickém posouzení příčin podmáčení pozemků žalobce parc. č. X a X. Podle vlastního měření Stavebníků byla spotřeba za dobu, co v domě trvale bydlí, tedy za 7 měsíců, 16 m³. Tomu odpovídá množství odpadní vody maximálně 80 l denně.
28. Dosud nedošlo k úniku odpadních vod z instalované čistírny na terén, kterého se žalobce obává a jehož možnost předpokládá z důvodu nedostatečně provedených vsakovacích zkoušek. Letošní rok byl přitom v zimních a jarních měsících na srážky podstatně bohatší než květen 2018, kdy byly prováděny kopané sondy.

29. S ohledem na výše uvedené tak Stavebníci navrhli žalobu v celém rozsahu zamítnout.

V. Právní závěry krajského soudu

30. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vycházející přitom ze skutkového a právního stavu věci ke dni vydání napadeného rozhodnutí dle § 75 odst. 1 s. ř. s.
31. Krajský soud uvádí, že věc projednal a rozhodl o ní bez nařízení jednání při splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalovaný s tímto postupem krajského soudu souhlasil výslovně, žalobce pak postupem dle § 51 odst. 1 věty druhé s. ř. s.

Právní závěry

32. Krajský soud na tomto místě předesílá, že v nynější věci je primární spornou otázkou to, zda postačí umožnit opomenutému účastníkovi uplatnit námitky v odvolacím řízení, či zda je nutné vrátit věc do prvostupňového řízení.
33. Žalobce v první části žaloby zdůrazňoval, že žalovaný sice potvrdil, že žalobce měl být prvoinstančním orgánem považován za účastníka řízení, ale svým dalším postupem jednal tak, aby žalobce dále poškozoval na jeho právech. Žalovaný včas nezasáhl (např. zrušením rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a vrácením mu věci k dalšímu řízení), ale dle slov žalobce záměrně prodlužoval odvolací řízení a svým postupem tak dal prostor k dokončení Předmětné stavby, na jejíž existenci se následně i v závěru svého rozhodnutí (stejně jako nyní ve vyjádření k žalobě) odvolával.
34. Žalovaný ve svém rozhodnutí odkazoval na § 84 odst. 3 správního řádu. Podle uvedeného ustanovení je třeba při vedení řízení po podání odvolání podle odstavce 1 „zvlášť dbát oprávněných zájmů účastníků, kteří byli v dobré víře.“ Dikce § 84 odst. 1 správního řádu stanovuje, že: *„Osoba, která byla účastníkem, ale rozhodnutí jí nebylo správním orgánem oznámeno, může podat odvolání do 30 dnů ode dne, kdy se o vydání rozhodnutí a řešení otázky, jež byla předmětem rozhodování, dozvěděla, nejpozději však do 1 roku ode dne, kdy bylo rozhodnutí oznámeno poslednímu z účastníků, kterým ho správní orgán byl oznámil; zmeškání úkonu nelze prominout. Ustanovení tohoto odstavce neplatí pro účastníky uvedené v § 27 odst. 1.“*
35. Žalovaný tak zdůvodnil svůj postup (tj. že nezrušil rozhodnutí stavebního úřadu a nevrátil mu věc k dalšímu projednání) zejména odkazem na to, že Stavebníci realizovali Předmětnou stavbu v dobré víře, podle platného a vykonatelného stavebního povolení.
36. Z obsahu žalovaného rozhodnutí tedy v zásadě plyne, že pochybení stavebního úřadu, který žalobci neumožnil přihlásit se k účasti na stavebním řízení, nebylo možno v odvolacím řízení jinak napravit, nemělo-li dojít ke zpochybnění zásady legitimního očekávání a k popření institutu stavebního povolení. Na stavebním povolení je vyznačena doložka právní moci ke dni 15. 8. 2019, přičemž žalobce podal odvolání až dne 25. 5. 2020. Stavebníci měli mít tedy dobrou víru v právní moc uvedeného rozhodnutí a v souladu s ním realizovat Předmětnou stavbu.
37. Obecně je nutno uvést, že automatické upřednostnění dobré víry Stavebníků ve stavební povolení, u něhož je vyznačena doložka právní moci, před právy opomenutého účastníka správního řízení, který je do řízení přibrán (nikoli vlastní vinou) až dodatečně, je nepřípustné. Přibrání takového účastníka do řízení a projednání jeho odvolání by tak

následně de facto mělo již čistě formální charakter. Jednoznačně favorizovat zájmy stavebníka před zájmy jiných účastníků řízení nelze. Z dikce § 84 odst. 3 správního řádu totiž plyne, že je nutné, při zvažování specifických okolností každé konkrétní věci, poměřovat práva účastníků nabytá prvostupňovým správním rozhodnutím s právy účastníka opomenutého.

38. Výše uvedené poměřování žalovaný argumentačně realizoval, a to konkrétně na stranách 13 – 18 žalobou napadeného rozhodnutí. Žalovaný dospívá k závěru o nutnosti upřednostnit dobrou víru Stavebníků na úkor práv žalobce. Zdůrazňuje, že Předmětná stavba byla Stavebníky realizována v dobré víře, v souladu se stavebním povolením, na druhé straně (pokud jde o poměřované zájmy) existuje možnost zvýšení podmáčení pozemků p. č. X a X ve vlastnictví žalobce vypouštěním předčištěných odpadních vod do vod podzemních, a to na pozemku p. č. X, na kterém je realizován vsakovací objekt vod. Nicméně žádný z odborných hydrogeologických posudků tento negativní dopad nekvantifikuje.
39. Již na tomto místě (a bez ohledu na vše, co bude uvedeno dále) krajský soud zdůrazňuje, že uvedené závěry žalovaného jsou nepřijatelné. Žalovaný připouští – v návaznosti na odborné posudky – zvýšené podmáčení pozemků ve vlastnictví žalobce v důsledku realizace Předmětné stavby. Následně však uvádí, že z obsahu spisového materiálu neplyne, jak byly tyto dopady na pozemky ve vlastnictví žalobce kvantifikovány – „velikost“ negativního dopadu Předmětné stavby na pozemky ve vlastnictví žalobce tak není zřejmá (odstavce č. 3 na str. 16 a odstavec č. 2 na str. 17 rozhodnutí žalovaného). Za této situace je pro krajský soud až s podivem, jak mohl žalovaný efektivně vypořádat odvolací námitky žalobce a poměřovat mezi dobrou vírou Stavebníků a právy žalobce, neboť zde není náležitě zjištěn skutkový stav ve smyslu § 3 správního řádu. Už za této situace se totiž nabízelo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení a náležitému vypořádání námitek žalobce.
40. Jak může žalovaný poměřovat mezi zájmy jednotlivých účastníků za situace, kdy mu není (z obsahu správního spisu, jak sám uvádí) zřejmé, jaký je potenciální zásah do práv žalobce? To vše nadto za situace, kdy rozhodnutí správního orgánu prvního stupně v podmínkách výroku I., jak je specifikováno výše, determinuje maximální množství vypouštěných odpadních vod za předem stanovená období – měsíc, rok. Není tedy zřejmé, jak přesně při vypouštění maximálního možného množství odpadní vody mohou být pozemky ve vlastnictví žalobce dotčeny (podmáčeny). Z předložených posudků přitom jednoznačně plyne zvýšená potencialita podmáčení v důsledku realizace Předmětné stavby, byť faktorů působících na pozemky ve vlastnictví žalobce je více.
41. Žalovaný tedy poměřoval práva jednotlivých účastníků stavebního řízení a vypořádával odvolací námitky žalobce s tím, že sám konstatoval, že mu míra dotčení práv žalobce není s ohledem na obsah správní spisu zřejmá. Přitom je to právě žalobce, kdo na tyto nedostatky sám soustavně poukazuje.
42. I bez ohledu na výše uvedené však krajský soud na tomto místě zdůrazňuje judikatorní závěry Nejvyššího správního soudu, dle kterého je třeba při aplikaci § 84 odst. 3 správního řádu rozlišovat mezi účastníky řízení, se kterými správní orgán první instance v řízení jednal, ale pak jim z nějakého důvodu (např. v důsledku opomenutí) rozhodnutí neoznámil, a účastníky, se kterými správní orgán vůbec nejednal, neboť je za účastníky řízení nepokládal. Zatímco v prvním případě je daný účastník opomenut pouze při

oznamování rozhodnutí a jinak měl možnost hájit svá práva v řízení před správním orgánem prvního stupně, v druhém případě trpí prvostupňové rozhodnutí závažnou vadou již jen proto, že bylo zcela znemožněno určitému subjektu se správního řízení účastnit a uplatňovat v něm své námitky, což lze zpravidla jen stěží napravit v odvolacím řízení. Nelze přitom vyloučit, že v konkrétních případech bude na místě i v takových situacích dát přednost dobré víře účastníků v pravomocné rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Tak tomu bude např. tehdy, když opomenutý účastník v odvolání uvede pouze zjevně nedůvodné námitky a je evidentní, že i kdyby účastníkem řízení byl od počátku, tak by to na jeho výsledku nic nezměnilo, případně když je jím činěné úkony možno považovat za šikanózní, představující zneužití práva. Avšak takový postup by měl být spíš výjimečný a pečlivě odůvodněný. Neměl by být nadužíván a zejména by neměl sloužit k obcházení „nepohodlných“ účastníků tím, že by jim byla nejprve zamezena účast v prvostupňovém správním řízení a následně by byly veškeré jejich námitky paušálně zamítnuty s poukazem na § 84 odst. 3 správního řádu a na dobrou víru stavebníka (či jiného účastníka řízení) v pravomocné rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2012, č. j. 1 As 29/2012 – 113).

43. Je tedy jednoznačné, že prostor pro vypořádání odvolacích námitek opomenutého účastníka (za situace, kdy tento byl opomenut od počátku správního řízení, tj. nemohl do něj objektivně zasáhnout) přímo odvolacím správním orgánem je výjimečně možné. Předpokladem pro takový postup však je, že opomenutý účastník v odvolání uvede pouze zjevně nedůvodné námitky a je evidentní, že i kdyby účastníkem řízení byl od počátku, tak by to na jeho výsledku nic nezměnilo, nebo je zřejmé, že je jím činěné úkony možno považovat za šikanózní, představující zneužití práva.
44. Ve všech ostatních případech je nutné a žádoucí – bez ohledu na poměrování práv jednotlivých účastníků – aby došlo ke zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, neboť toto trpí závažnou vadou již jen proto, že bylo zcela znemožněno určitému subjektu se správního řízení účastnit a uplatňovat v něm své námitky.
45. Hodnoceno optikou nyní projednávané věci je zřejmé, že námitky žalobce nejsou bez dalšího *zjevně* nedůvodné s tím, že je *evidentní*, že i kdyby žalobce byl účastníkem správního řízení od počátku, nic by to na výsledku řízení neměnilo.
46. Z výše popsaných skutkových okolností daného případu naopak plyne, že žalobce se dlouhodobě a ve všech řízeních souvisejících se stavbou rodinného domu Stavebníků snaží domoci svého řádného účastenství a upozorňovat na zvyšující se podmáčenost nemovitosti ve svém vlastnictví, která je umístěna ve svahu (přes silnici) pod rodinným domem Stavebníků. To vše v terénu s hůře prostupnou horninou (jak plyne z podkladů, na které žalobce soustavně poukazuje). Rovněž je s ohledem na výše uvedené možné tvrdit, že v řízení před správními orgány nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav věci, neboť sám žalovaný – s odkazem na odborné posudky – připouští zvýšenou míru podmáčenosti pozemků ve vlastnictví žalobce (její konkrétní a kvantifikovaný negativní dopad však nezná) a s tímto se vypořádává na úkor žalobce pouze odkazem na dobrou víru Stavebníků v existenci pravomocného stavebního povolení.
47. Stejně tak není možné dospět k závěru (byť tento byl v průběhu odvolacího řízení tvrzen Stavebníky), že jednání žalobce je šikanózní. Žalobce se od počátku pouze dovolává svého řádného účastenství v řízeních a postupech probíhajících ve vztahu k rodinnému

domu Stavebníků a ve vztahu k Předmětné stavbě. Není vinou žalobce, že opakovaně se otázka jeho účastnictví stává spornou (k tomu srov. i výše zmiňované řízení vedené před zdejším soudem pod sp. zn. 30 A 50/2020 ve věci stavebního souhlasu k realizaci rodinného domu Stavebníků či jemu předcházející územní řízení).

48. V tomto směru nevyznívá ani příliš dobře délka odvolacího řízení v nyní projednávané věci po podání odvolání žalobce (odvolání bylo podáno dne 25. 5. 2020 a rozhodnutí žalovaného bylo vydáno dne 6. 1. 2020) s ohledem na dikci § 71 správního řádu. Nadto z obsahu sdělení o nezahájení přezkumného řízení Ministerstva zemědělství ze dne 3. 6. 2021 (k podnětu žalobce) plyne, že z doloženého stavebního deníku se podává, že Předmětná stavba byla zahájena 12. 7. 2020 a dne 14. 8. 2020 byla Stavba převzata Stavebníky od zhotovitele, tedy toho dne byla dokončena. Nutné je tedy zdůraznit, že dle názoru krajského soudu od okamžiku doručení odvolání žalobce Stavebníkům prostřednictvím správního orgánu prvního stupně, tj. ke dni 4. 6. 2020 (viz doručenky k oznámení o odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 2. 6. 2020) nebyli Stavebníci v dobré víře v existenci pravomocného stavebního povolení (to de facto okamžikem podání odvolání žalobcem neexistovalo, respektive nebylo v právní moci). Danou okolností se však žalovaný, při poměřování zájmů jednotlivých účastníků ve smyslu § 84 odst. 3 správního řádu, rovněž nezabýval, ačkoli se úvaha v tomto směru bez dalšího nabízí.
49. Dle názoru krajského soudu tak nebyly splněny podmínky ve smyslu výše citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2012, č. j. 1 As 29/2012 – 113, a k odvolání žalobce, jakožto opomenutého účastníka ve smyslu § 84 správního řádu, mělo být rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení (k tomu srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2012, č. j. 1 As 147/2012 – 66, odstavec č. 22). K obdobnému závěru měl k odvolacím námitkám žalobce žalovaný dospět už jen s odkazem na skutečnost, že v řízení před správním orgánem prvního stupně nebyl řádně zjištěn skutkový stav věci ve smyslu § 3 správního řádu. Tento nedostatek žalovaný v odvolacím řízení nedohnal, pouze daný fakt konstatoval a i přesto věcně vypořádával odvolací námitky žalobce.
50. Spíše nad rámec výše uvedeného krajský soud uvádí, že žalovaný ve svém rozhodnutí závěrem uvádí, že: *„Na základě všech výše uvedených skutečností krajský úřad dospěl k závěru, že ač vodoprávní úřad postupoval při vydání napadeného rozhodnutí ze dne 16. 7. 2019 v rozporu se zákonem, když pana Bc. P. Č. nezahrnul do okruhu účastníků řízení, jeho odvolání ze dne 25. 5. 2020 krajský úřad zamítá a napadené rozhodnutí ze dne 16. 7. 2020 potvrzuje. Důvodem je ta okolnost, že zrušením stavebního povolení stavby domovní čističky odpadních vod ze dne 16. 7. 2019, které obsahovalo i povolení k nakládání podzemními vodami, by bylo v nepoměru se situací, kdy by došlo ke zrušení stavebního povolení a následnému řízení o odstranění stavby. Lze důvodně předpokládat, že další řízení ve věci odstranění stavby, resp. dodatečného povolení stavby by nevedlo k jinému řešení, než k takovému, které je reprezentováno stávající stavbou domovní čistírny odpadních vod manželů K. povolena.“* Obdobnou argumentaci volí žalovaný v rámci procesní obrany v řízení před krajským soudem (jak je uvedeno výše v pasáži vyjádření žalovaného k žalobě).
51. Krajský soud zdůrazňuje, že výše uvedený závěr žalovaného je zcela chybný a absolutně nepřijatelný. Není možné předjímat výsledek případného řízení o dodatečné povolení stavby a už vůbec není možné s argumentem, že by Stavba stejně byla následně dodatečně

povolena, nezrušit nezákonné rozhodnutí (konkrétně stavební povolení). Nadto v nastalé procesní situaci, tedy po pravomocném zrušení rozhodnutí správních orgánů obou stupňů, bude ve smyslu § 129 odst. 5 stavebního zákona vedeno opakované stavební řízení. Až v případě, že v tomto nebude Stavba povolena, je na místě zahájit řízení o odstranění Stavby dle § 129 odst. 1 písm. e) stavebního zákona a následně bude Stavebníkům dána možnost podat žádost o dodatečné povolení Stavby, jak předvídá díkce § 129 odst. 2 stavebního zákona.

52. Na výše uvedených závěrech nemůže nic změnit ani procesní obrana Stavebníků, jak je uvedena výše, a totiž, že dosud se nepotvrdily obavy žalobce přednesené v odvolání proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a nyní v žalobě (zvýšené podmáčení jeho nemovitostí a únik odpadních vod z Předmětné stavby). V nyní posuzované věci totiž krajský soud dospěl k závěru o tom, že žalobce byl zkrácen na svých procesních právech, neboť s ním nebylo od počátku jednáno jako s účastníkem stavebního řízení a s ohledem na vše výše uvedené nebylo adekvátní – stran efektivní ochrany jeho práv – uvedený nedostatek zhojit v řízení před žalovaným.

VI. Závěr a náklady řízení

53. S ohledem na vše výše uvedené tak krajskému soudu nezbylo, než rozhodnutí stavebních úřadů obou stupňů zrušit dle § 78 odst. 1, 3 s. ř. s. a věc vrátit žalovanému ve smyslu § 78 odst. 4 s. ř. s. k dalšímu řízení.
54. V dalším – opakovaném stavebním - řízení vedeném ve smyslu § 129 odst. 5 stavebního zákona, je tak na místě řádně přiznat žalobci od počátku postavení účastníka řízení a s ohledem na požadavek naplnění jeho procesních práv vypořádat veškeré jím vznesené námitky stran realizace Předmětné stavby.
55. Pokud v dané věci existuje více odborných podkladů – vyjádření – s těmito se musí správní orgán vypořádat náležitým způsobem ve smyslu § 50 odst. 4 správního řádu a to tak, aby došlo k náležitému zjištění skutkového stavu – zde i v návaznosti na tvrzení (námitky) žalobce – s ohledem na obecný požadavek v tomto směru plynoucí z § 3 správního řádu.
56. Až po řádném zjištění skutkového stavu a náležitém vypořádání námitek žalobce, případně doplněném dokazování, může dojít k vydání správního rozhodnutí konkrétního obsahu (případně s podmínkami).
57. Předjímat v tuto chvíli důvodnost námitek žalobce není na místě, respektive je předčasné, neboť správní řízení je nutné provést znovu, protože jen tak je možné docílit efektivní ochrany práv žalobce, jakožto účastníka správního řízení.
58. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud dle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že procesně plně úspěšný žalobce má proti žalovanému nárok na náhradu nákladů řízení v celkové výši 11 228 Kč. Náklady řízení tvoří soudní poplatek ve výši 3 000 Kč, dále odměna advokáta dle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (3 100 Kč za jeden úkon právní služby) ve výši 6 200 Kč (tj. za dva úkony právní služby – převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby). Dále náhradu nákladů řízení představuje paušální náhrada hotových výdajů zástupce žalobce ve výši 2 x 300 Kč dle ustanovení § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. za celkem tři účelně vynaložené výdaje zástupce žalobce, tj. 600 Kč. Náklady soudního řízení dále představuje 21 % DPH z odměny a náhrad v celkové výši 1 428 Kč. Náhrada nákladů řízení tedy celkově činí částku 11 228 Kč. Výše uvedenou částku je žalovaný

povinen zaplatit žalobci v souladu s § 64 s. ř. s. a § 149 odst. 1 o. s. ř. k rukám zástupce žalobce.

59. O náhradě nákladů osob zúčastněných na řízení, v řízení před správními orgány v procesním postavení Stavebníků, krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 5 s. ř. s., jak je uvedeno ve výroku III. tohoto rozsudku. Stavebníci nadto náhradu nákladů řízení ve svém vyjádření doručeném krajskému soudu dne 12. 8. 2021 nepožadovali.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 31. srpna 2021

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu